

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskerens Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Soranerbladet

NR. 12 DECEMBER 1971 56. ÅRGANG

Fot.: Hagen Hasselbalch

MÅNEDSSKRIFT FOR SORANSK SAMFUND

EMULSION A/S

non-ioniske emulgatorer til levnedsmiddelindustrier og tekniske formål

FABRIK OG LABOR
PALSGAARD
JUELSMINDE

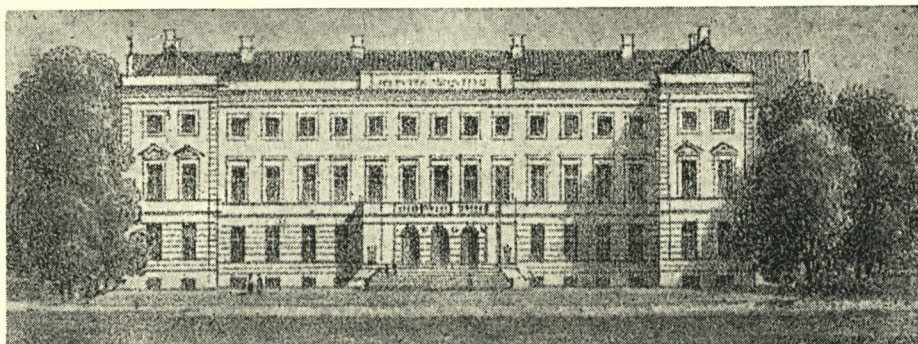
SALGSKONTOR
RAADHUSPLADSEN 16
KØBENHAVN V

Højlund & Løgstrup

KONSULENTER
FOR VIRKSOMHEDSLEDERE

*Organisation - Markedsføring
Økonomi*

»Skovhavehøj« 3500 Værløse
Telefon (01) 48 33 22

Academia Sorana

efter gammelt stik

SORANER-BLADET

DECEMBER

56. ÅRGANG

NUMMER 12

Skoletiden

Uddrag af Ad. Thiel's

»Mit Livs Historie« 1916.

Adolf Carl Gottfried Thiel (s. 1863) blev født 1843 på Simonsborg i Alsted sogn ved Sorø. Han blev sognepræst i Serup og Jemming nord for Silkeborg 1879-1901, i Kvislemark og Fuirendal i Sorø amt 1901-14 og levede derefter i København til sin død 1927.

Igennem nogle år i 1890'erne virkede der i præstegården hos pastor Thiel en ung cand. theol. og en ung huslærerinde, som jeg har et særligt forhold til, idet de senere blev mine forældre.

I forbindelse med arbejdet på Soraner-biografier 1822-1900 søgte jeg nogle oplysninger hos en datterdatter af pastor Thiel, og hun lånte mig hans håndskrevne bog »Mit Livs Historie« skrevet i 1916.

Med familiens tilladelse bringes her bogens kapitel 5: Skoletiden forsynet med nogle noter.

A. Kann Rasmussen

Samme år, som jeg blev født, kom min afdøde Fasters Mand, fhv. Post-

mester Deland til Simonsborg ledsaget af sin 15-aarige Datter, Mathilde. Han var en Særling, og min sirlige lille Moder havde svært ved at døje ham; Datteren maatte ikke gøre rent i hans Værelse, og han vilde selv holde sit Tøj helt, saa hans Frakke, besat med forskelligt farvede Lapper saa sær ud. Vi Børn var bange for ham og forstod ham ikke, da han kun talte tysk. Mathilde blev – alt som vi Børn voksede til – vor Lærerinde. Det var jo ikke en Undervisning som vor Tids, men nogle Kundskaber fik vi dog, og jeg naede da saa vidt, at jeg før Sommerferien 1854 kunde blive optaget i Sorø lærde Skole.

Jeg boede de 2 første Aar sammen med 3 andre Skoledisciple hos en Enke Seehusen (1), hos hvem vi Drengene fik en kærlig Behandling. 2 Aar senere blev jeg optaget paa selve Akademiet, hvor jeg saa tilbragte min Barndom og første Ungdom, indtil jeg i Juli 1863 blev Student. Rek-

tor Bojesen (2) var en dygtig Lærer, en streng og ikke altid retfærdig Mand, der revsede dem, der Lørdag Eftermiddag mødte med Anmærkninger meget brutalt. Skønt jeg aldrig hørte til disse Syndere, havde han et skævt Øje til mig og raadede mig engang i en Græsktime til at tage hjem til Fader og blive Knolde-sparker. Liebenberg (Studen) holdt meget skarp Kontrol med os i Læsetiderne, og hans Hund, Unkas, havde en fin Næse til at opsnuse, om vi gemte forbudte Sager – som Spegepølse f. eks. – i vore Skabe. Paa Sovesalen holdt Corfixen og Lorenzen – senere Frimodt – Justits; den første var en uheldig Mand paa den Plads; den anden, en Student fra Als, holdt jeg meget af; han var en troende Kristen men kunde blive meget hidsig, saa han stundom opvakte Vrede; en Aften blev han pebet ud, det vil sige, at en stor Skare havde taget Hulnøgler med til Aftensbordet, og i disse peb de, da vi gik fra Bordet. Dette kostede flere deres Juleferie. Rudolf Frimodt, den senere Sognepræst ved Johanneskirken, var den Lærer, der fik størst Betydning for mig, thi hos ham mødte jeg for første Gang i mit Liv klar, levende Kristendom. I hans Religionstimer fik jeg Klarhed over, hvad Synd var – ogsaa min Synd – og hvad Naade i Jesus Kristus betød for en Synder, og som Tilsynshavende paa Akademiet havde han en kærlig Maade at behandle os paa. Vel fik han Ord for at være spydig, men hans Spydigheder var aldrig ondskabsfulde. Han skulde senere

som Præst faa endnu større indflydelse paa mig.

Lad mig af de andre Lærere endnu nævne Sibbern (gamle Arnts), som stundom trakterede mig med Jordbær, Swane (Pip), den senere Biskop i Viborg, den tidligere omtalte Gad (Gedebukken), Ingerslev (Tius) og den dygtige Historielærer Møller, som – des værre for sent for mig – afløste den udygtige Gad. I mine første Skoleaar var Borup – senere Præst i Skamstrup – Lærer i Sang og Organist ved Kirken; han blev afløst af Komponisten P. Heise, og denne havde et udmærket Greb paa at faa os til at synge, og han var ogsaa flere Gange Leder ved de aarlige Opførelser af Hostrups eller Heibergs Skuespil.

Endnu maa her nævnes de to Veteraner fra det gamle Akademis Tid: Professor Rothe og Digteren B. S. Ingemann; særlig den sidste saa vi Drengene op til med den dybeste Ærbødighed, og at møde ham paa hans daglige Tur i Filosofgangen og maa ske faa et lille Ord fra ham voldte os megen Glæde. Ved den store Fest paa hans 70-aarige Fødselsdag, hvor han fik Guldhornet fra Danmarks Kvinder, fik jeg det ærefulde Hverv af Heise at bringe Sangen, som vi Elever skulle afsynge over til ham, men desværre led jeg den Skuffelse, at hans gamle, døve Pige ikke vilde lukke mig ind til Digteren, men nappede Bladet ud af min Haand og lod mig gaa.

Paa selve Akademibygningen var der Plads til 64 Drengene – 32 paa hver Sovesal; den ældste 2-aarige Klasses

Elever boede i Rektorgaarden under hans Tilsyn. De fleste Elever maatte bo et par Aar i Byen, inden de fik Plads. Mens jeg boede hos Md. Seehusen, sluttede jeg mig mest til Johannes Olsen (3), der boede samme Sted. Han var lidt ældre end jeg og kom til Sorø sammen med Rasmus Rask (4), Præstesøn fra Viskinge, hvis Plejebroder han var. Johannes var min stadige Ledsager om Lørdagen, naar jeg gik til mit Hjem for at tilbringe Søndagen der. Da jeg kom op paa Akademiet, forlod Johannes Skolen for at tage fat paa Landbruget, og jeg saa ham kun enkelte Gange, sidst ved Faders Begravelse. Han arvede efter sin Fader Aagaard ved Slagelse og døde i 1903.

Da jeg kom op paa Akademiet, sluttede jeg mig mest til Oscar Hansen (5); han kom ind i Skolen sammen med mig, og han, Michelsen (6), (død som Adjunkt i Sorø), Harhoff (7), der blev Artilleriofficer), Hagen (8) og jeg besatte Pladserne paa første Bænk. Oscar (Sprit blev han kaldt, fordi han først boede hos sin Onkel, Naturhistorielæreren, der jo havde saa mange Sager i Sprit) holdt i Reglen Duksepladsen, da han var den eneste, der fik ug i fransk, fordi han lærte Lektierne udenad. Han var gennem alle Skoleaar en stadig Gæst i mit Hjem, og ved sit Klaverspil oplivede han tit min Fader. I flere Aar var jeg ogsaa Venner med William Jørgensen (9) og Erhard Frederiksen (10), hvem jeg gæstede i Sommerferierne paa Dyrehavegaard ved Nyborg og Nymøllegaard paa Lolland.

De ni Skoleaars mange Dage gled umærkeligt hen, den ene efter den anden og den ene som den anden – kun afbrudt af Kongens Fødselsdagsfest den 6. Oktober og andre mindre Fester – og saa de dejlige Ferier. En særlig Velsignelse for mig var det, at jeg kunde tilbringe de fleste Søndage i Hjemmet, thi var det maaske vel bevendt med Undervisningen, med Opdragelsen stod det daarligt til. Lorenzen og Frimodt havde sikkert den bedste Vilje, men hvad evnede de? Rektor var nærmest kun en Bussemand; jeg mindes aldrig at have hørt ham rose en Discipel, men skælde ud og traktere med Spydigheder det forstod han. Dog ved Afskedsfesten, hvor alle Lærerne samledes med de nybagte Studenter en Juliaften i Aaret 1863, kunde jeg tage Afsked med alle mine Lærere – ogsaa Rektor – uden Nag. Disciple nes indbyrdes Opdragelse og Afstraffelse var maaske den bedste, selv om den blev udøvet noget brutalt. Det blev stundom dekretet, at en Dreng skulde have Klassebank, og Synderen maatte da møde til Klø i Elevernes Have. Den strengeste Straf tilfaldt i min Tid en lang Dreng, der havde hældt en Draabe ætsende Vædske paa en lille Drengs Næse. I et halvt Aar – eller længere – maatte ingen tale til ham eller besvare hans Spørgsmaal. De mindste havde det ofte lidt haardt, da enkelte af de største var slemme til at »drøje« sig; jeg selv havde skikkelige Kammerdukse (vi boede 4 à 5 sammen paa et Kammer, én af øverste Klasse, et Par af Mellemklasserne og én af de

lavere Klasser), men jeg mindes, at min yngre Broder (11), som fik min Plads paa Akademiet, en Gang blev sat op paa en varm Ovn, afført Sko og Strømper og kildret under Fødderne. Jeg stod mig godt med de store og haaber, at jeg ikke mindes med Nag af nogen af dem, der var under mig, da jeg blev Kammerduks.

Inden jeg slutter Skoletiden, maa jeg endnu omtale min Konfirmation. Præsten i Sorø var dengang Magister Zeuthen, Fader til Frederik Z. – Indre Missions Formand i mange Aar. Han var en lærd Mand, og hans Undervisning – hvor alvorlig og velment den end var – gik os Drengene over Hovede og uden om Hjerte. Heller ikke hans Prædikener fik vi noget ud af, men jeg lyttede efter, saa godt jeg kunde og følte mig aldrig trykket af den tvungne Kirkegang. Saa vidt jeg ved, er den tvungne Kirkegang nu afskaffet; det er sikkert et Misgreb; men et endnu større Misgreb er det altid at sætte lærde Præster, hvor der er lærde Skoler.

Inden jeg forlod Sorø, døde Inge-mann; jeg var med til at bære hans Støv til Graven og med til at synge ved hans Begravelse.

Noter

1. Enken Seehusen er rimeligvis Barbara Petrea Margrethe Seehusen, født Heggelund, enke efter snerkermester i Sorø Andreas Seehusen. En søn af dette ægteskab *Frits Seehusen* (1866) kom til søs og døde som ung af gul feber i Brasilien. En søn af snedkermesterens første ægteskab (med Jensine Sophie Cathrine Jørgensen (1810–1843) fra Bromme Mølle) var *Wil-*

helm Seehusen (1850), der blev tømrermester i Sorø.

2. Om alle de nævnte lærere se H. G. Olrik: Oversigt over Lærerstanden ved Sorø Akademi og dets Skoler 1822–1922 (i skolens årsskrift 1921 og 1922).

3. *Johannes Olsen* (1859) blev ejer af Aagaard efter sin fader; derefter er gården gået i arv fra fader til søn, og alle ejere har været soranere. Den nuværende ejer, et oldebarn, er *John Hellemann Olsen* (R 1945).

4. *Søren Rasmus Christian Rask* (1860), landmand. Hans fader, sognepræst Hans Chr. Rask (1805–1875) var halvbroder til sprogforskeren Rasmus Rask (1787–1832). *Johannes Olsen* (1859) blev gennem nogen tid opdraget i præstehjemmet; deraf udtrykket plejebroder.

5. *Thorvald Oscar Hansen* (S 1963), cand. jur., finanshovedkasserer, organist.

6. *Anker Peter William Michelsen* (S 1862).

7. *Georg Frederik Krogh Harhoff* (S 1862).

8. *Jacob Bernhard Høeg Hagen* (S 1862), landmand, senere inspektør ved Holbæk Amtssygehus.

9. *William Alexius Jørgensen* (S 1861) overretssagfører, ejer af Tyringegård i Skåne.

10. *Christian Erhard Frederiksen* (R 1858), landbrugskandidat, -konsulent og -skribent.

11. *Louis Gustav Vilhelm Thiel* (1865) landmand.

Soranere er sløve!

Uden frygt bruger jeg denne overskrift, for jeg ved med sikkerhed, at artiklen bliver ikke læst alligevel. Må jeg foreslå redaktøren, at han prøver at udsende næste nummer af Soranerbladet med helt blanke sider,

det vil lette arbejdet for ham betydeligt, og modtagerne af bladet vil slet ikke opdage snyderiet.

Hvorfor nu pludselig så bitter? Jo, det er meget enkelt fordi der i sidste nummer af Soranerbladet i en STOR annonce blev indkaldt til HOLBERGFEST i det jydsk, og reaktionen herpå var mere end spag. Jeg har ringet Jylland tyndt og opdaget, at en række abonnenter på Soranerbladet overhovedet ikke har set annoncen (ej åbnet bladet). Til min trøst var der dog mange, der fulgte min TELEFONISKE opfordring og indfandt sig til Holbergfesten, men man spørger sig selv, hvor fejlen ligger.

Jeg nægter at tro på, at redaktionen af bladet er så dårlig, at det kan være årsagen og må derfor komme til den konklusion, at det må være soranerne, der er temmelig sløve. For eksempel fik bladet et helt nyt (og godt?) omslag for eet år siden, men se om een eneste har reageret!

Vi er nogle stykker i Jylland, der godt vil lave sammenkomster under forudsætning af, at folk er flinke til at melde sig, men lad os høre fra jer på godt og ondt, hvad vil I? Lad det være sagt nu og her, at om alt går vel skulle næste jyske sammenkomst være på skolens fødselsdag den 31. maj 1972, og det skulle være en »skovtur«, hvor man selv medbringer smørrebrød og øl. Hvis det kunne gennemføres, ville vi traditionelt kunne have 2 fester om året, nemlig Holbergfesten, som altid vil blive relativt dyr, og skolens fødselsdag, som til gengæld kun koster benzinen

til samlingsstedet! Hvordan lyder det?

Gad vidst, hvor mange der har læst dette. *Erik Sanders (S 1941)*

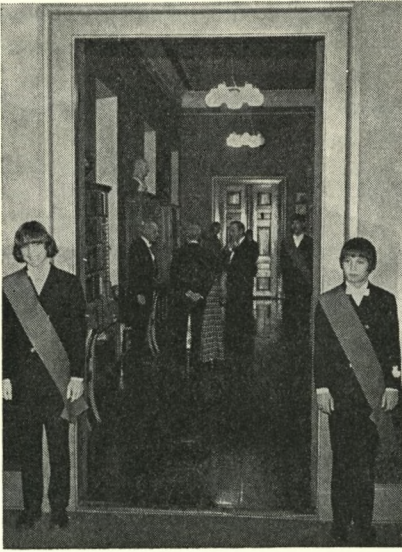
Kongebal

Fra Aftenspil – nylig udkommet bog af Chr. Elling (S 1920) citeres disse linier om kongeballet:

– De store Nytaarsselskaber ved Hove i Christian X's Tid var glimrende. Alligevel blegner de i Minnet om »Kongeballet« paa Sorø Akademi. Ikke blot fordi det unge Sind var mere opladt, Rammen var ogsaa ulige mere ædel end Lokalerne paa Christiansborg. Naar Orkesteret aabnede Ballet med Valsen fra »Eugen Onégin«, fyldtes den hvide og gyldne Empire-sal af et straalende Liv. Unge Kavallerer i nybørstede Uniformer drejede de blussende Pigebørn forbi Frederik VI's tomme Tronstol. Bag de fem høje Vinduer laa Søen under Vintertavshed.

Skuffede Ynglinge surmulede i Korridorerne (Røde og Blaa Gang). En Impression af Lovsangssalen er uforglemmelig. Derinde sad et Selskab af Herrer i Sort. Værdige Overlærere spillede l'Hombre med indbudte Dignitarer ved Mahogniborde. Underlige Masker – saaledes kom altsaa Gamle til at se ud – modelleredes op af Lys fra Sølvstager. Jeg hører endnu en afgaaet Amtmand, Kammerherre N. N., udbrøde med let brægende Røst: »De skal melde, min kære Oberførster!«

*Billeder fra dette års kongebal
taget af Sv. Gerner Andersen
(R 1945).*

Holberg-fest i Randers.

Soransk Samfunds jyske afdeling holdt en særdeles vellykket Holberg-fest den 3. december 1971 på Hotel Kongens Ege i Randers.

19 soranere med 16 ledsagere var samlet med Aage Waarst (R 14) som den ældste og Gerda Bindeslev (S 57) som den yngste.

Fra øst var kommet underafdelingens formand, Jonas Bruun (S 29), der til jydernes store glæde havde valgt at kaste glans over festen ved sin tilstedeværelse, fra det nordlige Karl Steffensen (S 33) og Claus Vogel (S 39), fra midt-vesten Robert Andersen (S 32) og Knud Stausgaard (R 49) og sydfra Tage Wadum (S 29). Blandt de »lokale« deltagere var Gudmund Evensen (S 26), Niels Stausholm (S 33) og B. V. Jørgensen (S 47).

Efter indmarchen til pianistens gengivelse af »Concinamus o sodales«

bød den jyske afdelings formand, J. Borch-Jacobsen (S 39) velkommen til bordets – fortræffelige – suppe, steg og kage.

Årets Holberg-taler, Ole Warthoe-Hansen (S 34) havde ikke kunnet finde historiske holdepunkter for nogen særlig holbergsk tilknytning til Jylland og havde med en beskedenhed, der modsagdes af hans tales indhold iøvrigt, besluttet sig til at lade os lytte først og fremmest til baronens egne ord.

Det gjorde han ved sin uforlignelige gengivelse af Jeppe-monologer, sluttende med Jeppe i baronens seng.

Næppe nogen anden nulevende soraner tåler som Warthoe i det stykke sammenligning med salig Vilhelm Andersen.

Jonas Bruun følte, at han hos de stærke jyske soranere var til stede som repræsentant for den københavnske underafdeling. Han overrakte som gave fra Soransk Samfund et flag med Phønix-fuglen, og i tilslutning til Warthoes mesterlige Holberg-oplæsning, der bragte Vilhelm Andersen i erindring, berettede Jonas Bruun om glæden ved at læse Holbergs levnedsbreve og om det liv, der rører sig på »Tersløsegaard«, Holbergs gamle sommerbolig. Jonas Bruun uddybede sit syn på værdien af det soranske fællesskab og understregede som så ofte før det vigtige i, at både unge og ældre får andel i disse værdier.

Som et bevægende soraner-sammenholdstegn overrakte Jonas Bruun efter testamentarisk bestemmelse af den afdøde Thorkild Sanders (S 33) dennes 3-bindes udgave af Holbergs samlede skrifter til en udvalgt god gammel soraner. At valget faldt på Ole Jørgensen (S 35), der i en lang årrække har været »ankermann« for Randers-soranerne og tillige har boet

på kammer med Thorkild Sanders i Sorø, fandt forsamlingens fulde tilslutning.

Justus Hartnack (S 30) holdt, da man havde sunget Chr. Wilsters »Før var der knap...«, en meget vittig tale, hvor han så grundløst selvudslættende som aftenens øvrige talere harcellerede over de sløje tider, afdelingen havde måttet gennemleve i hans formandstid, og gav udtryk for glæde over vor nye peformand Borch-Jacobsens evne til at samle så mange fremragende medlemmer til en så glimrende fest. Han drog den meget præcise konklusion af de senere års udvikling, at det syntes at være godt for den jyske afdeling at have hovedsæde i Århus og festcentrum i Randers.

Vi sang Aage Linds »Radiobal for ungdommen«, der blev sunget første gang ved den jyske afdelings stiftelsesfest i Århus den 7. februar 1938, og derefter foretog Poul Hallenberg (S 27) med sine unge års notarius publicus-rutine lodtrækningen om aftenens gevinst. Jonas Bruun blev den populære vinder. (Der var andre numre end hans i posen).

I sin afsluttende tale takkede Borch-Jacobsen elegant foruden aftenens talere også Hans Andersen (S 51), der sidste år var brændt inde med sin Holberg-tale, fordi ingen fest blev holdt. Borch-Jacobsen takkede også – med forsamlingens tilslutning – Erik Sanders, der med så stor entusiasme havde trukket det store læs med festens arrangement.

Det afsluttende bal var så vellykket som hele aftenen, og deltagerne har god grund til at takke festens initiativtagere og arrangører og god grund til at glæde sig til den næste fest. Det bør nok være en Batøkfest i maj.

Jens R. Rørth (S 37)

Soraneraften

Torsdag den 27. januar 1972 kl. 19.00 afholdes sammenkomst i restaurant Allégade 10, Frederiksberg.

Der serveres gule ærter m. v. og pandekager for en pris incl. betjening af 32,- kr. pro persona. Drikkevarer betales separat. Anmeldelse om deltagelse bedes rettet til Jonas Bruuns sekretær, frøken Annelise Rasmussen, Bredgade 38, 1260 København K. Telf. (01) 15 00 11 *senest* fredag d. 21. januar 1972.

Soranerfrokosten på Grand Café den 2. dec. 1971

Det var Clausen, der præsiderede, og i sin velkomst hilste fra formanden Jonas Bruun, som havde måttet melde fra på grund af forkølelse; det fremgik, at han ville gemme sine baciller for ret at kunne smitte den jyske afdeling, der jo holder fest i Randers nu den 3. december – en bekendt comoedieforfatters fødselsdag. Der var en særlig velkomst til to af vore æresmedlemmer (hvoraf dog kun *Krog-Meyer* bar rosetten) og almindelig »god dag og velkommen« til de øvrige 22, der viste sig at spænde over 65 år, 1902 (*Bonnesen*) – 1967 (*Starup*).

Det var en god »julefrokost« med mange rare ting, næsten for meget, så i lang tid var alle optaget af den vigtige opgave »at spise«. Men Clausen brød dog omsider isen ved at tale om Sorø ved vintertide, hvor han, mens han gik på skolen, havde haft det store held at opleve to vintré, hvor hele søen var frigivet (ikke *frigid*), endda med ren is uden sne. Der havde han fået lov til at sejle (eller køre?) med købmand Hjorths isbåd i susende fart over den glatte rene flade – gad vide om det er grunden til, at Clausen er så ivrig sejlsportsmand? Så kunne *Saxtorph* ikke bare sig længere, men fortalte, hvordan man stadig kan blive be-

handlet som gammel kunde hos købmand Hjorth, selv om købmanden nu hedder Erik Larsen.

Grüner beklagede, at vore bordbannere ikke var fremme, men måtte forstumme (på dette punkt, ellers ikke), da det blev oplyst, at de var på vej til festen i Randers. *Kaj Egede Glahn* mindedes navneudspørgning en af de første skoledage og et vellykket slagsmål i den anledning, samt de vittige *grafitti* »Tre-kroner«, sågar på fransk. *Ellen Vibeke Jensen* kunne så fortælle, at da hendes bror blev udspurgt om sit navn, svarede han bare »Katinka«, og det hed han så resten af sin tid. Opklaringen af dette særegne øgenavns oprindelse vakte glæde hos flere, der havde undret sig derover, nu i 69 år!

Bonnesen og *Kindt* kunne begge fortælle vittigt om noget mere nutidigt, nemlig hattes tilbøjelighed til at forbytte sig i garderoben på Grand Café. *Erting* overbragte en varm hilsen fra Schjærff, der har det så nogenlunde godt, men dog ikke ville trodse vejrguder og helbred ved at komme ind.

Nanna Gjøel (1940) var med for første gang og medbragte – måske for at styrke sig – sin bror *Torben Glahn* (1923) og *Jytte Pedersen*, f. *Klynsner* (1941). Ref., der også er '40, kaprede straks de to piger, så meget mere som vore årgange ere såre sjældne ved frokosterne. Under nachspielet nede i Hviids Vinstue spurgte *Nanna*, hvorfor jeg kom så tit, når der

næsten aldrig kom jævnaldrende. Det er svært at svare på; jeg sagde noget om »logefællesskab«, men det er nok anderledes. De første gange jeg kom, i Badse Winthers tid, talte Perch-Nielsen tit om frokosterne som et »fristed«; det er nu så meget igen. Årsagen ligger nok i det faktum, at vi på skolen med dens traditioner og i Sorø-egnens særlige natur har modtaget en række påvirkninger og indtryk i de unge år; det kan være sket bevidst eller ubevidst, måske endda modvilligt, men disse påvirkninger m. m. er soransk fælleseje. Resultaterne heraf er selvfølgelig forskellige for hver enkelt, men vi må alligevel anerkende dette fællesskab, og det er det, vi manifesterer under så naturligt kammeratlige former, at vi kan hygge os sammen fra årgang 1902 til årgang 1967.

Næste frokost 197201061215 eller på almindeligt dansk: Torsdag den 6. januar 1972 kl. 12.15. N.Sx.

Postmester H. N. Winther fortæller om Akademiet 1876-81.

II

Ture til hjemmet

Da mit hjem Gimlinge kun lå 2 mil fra skolen, gik jeg ofte hjem. Derfor blev jeg efterhånden en rask fodgænger, som jeg Gud ske lov er endnu. I min posttid i Sorø, hvor fritiden kun var knapt tilmålt, gik jeg hjem i tidsrummet fra 12 til 8 søndag eftermiddag. Jeg kunne præstere at tilbagelægge de godt 2 mil på udturen på en time og 40 minutter.

Om vinteren var det ikke let for en mindre dreng at gå den lange vej i mørke. Halvdelen af strækningen gik ad dårlige, opblødte veje gennem skove. Fader var meget øm over sine fede heste, så han kørte os kun halvvejen tilbage søndag aften.

En gang syntes jeg, at han var lige hård nok, da han sagde, at han ikke ville risikere hestene, men at jeg skulle gå. Det var en vinterdag med snefog.

Jeg havde fået at vide, at min svoger Laurits Meden skulle hjem at besøge sin kæreste, min søster Alvilde, så jeg benyttede lejligheden til at tage med hjem, det var jo kun om ferier, at fader ofrede befordring. Mor havde imidlertid der hjemme ikke beregnet, at jeg skulle med, og der var derfor ikke rejsetøj til mig. Svoger Laurits gav mig sin plaid, som jeg tog over mig – liggende på bunden af slæden. Det var som sagt snefog, og der var en ekstra mand med til at skuffe os løs, hvis det skulle blive nødvendigt. Der blev for resten ikke brug for skovlen, vi gik rask igennem.

Da snefoget blev ved hele søndagen, glædede jeg mig til, at jeg skulle få mig en lille ferie. Men det var der ikke tale om. Fader beordrede mig til at gå. Slæden og hestene ville han ikke byde turen, så jeg måtte selv klare mig. Turen til Sorø gik for resten let, og fryse gjorde jeg ikke på grund af den raske bevægelse. Jeg var ikke mere medtaget, end at jeg kunne gå til comedie, da jeg kom til Sorø.

En anden snefogstur, som jeg gjorde sammen med min broder Hans, var ikke så lidt besværligere. Det havde dels sin årsag i, at der var faldet en urimelig masse sne – det havde føget en hel uge uafbrudt – og så var jeg mindre, jeg havde kun været et halvt år på skolen og var derfor ikke trænet i lange spadsereture. Det var, da vi skulle have juleferie 1876.

Alle baner, på nær strækningen Sorø-Korsør, var standsede. De fleste af eleverne på skolen måtte blive der til henad nytår. Broder Torkild, som var i København, kom til Sorø 2. juledag pr. slæde. Derfra kørte han

med vor egen slæde, som var der, fordi forældrene besøgte bedstemoder, som havde fødselsdag.

Hans og jeg og en kammerat, Emil Smith, en præstesøn fra Tjustrup, der lå på halvvejen til vort hjem; vi havde i sinde at gå hjem den aften, vi fik ferie. Da lærerne fik nys derom, forbød de det viseligt. Hvis vi havde gået, var det vistnok gået os galt. For imidlertid ikke atter at blive forhindrede stod vi op næste morgen før lærere og kammerater, drak en kop kaffe, vi havde lavet aftenen i forvejen, og så travede vi af. Desværre måtte vi hjælpe Emil med at slæbe sin vadsæk, selv havde vi ingen bagage med.

Sneen havde jævnet alt; hver gang der var en hulvej eller noget opstående, der kunne holde på sneen, måtte vi gøre omveje inde på marken. Det var især generende og trættende, når det var en tilfrossen pløjemark. På halvvejen lå en kro. Der gik vi ind for at få os noget varmt. Vor kammerat forlod os, da hans hjem lå i nærheden. Nu var Hans så ufornuftig at bestille os en varm toddy, det var det kraftigste – han skulle altid være så kraftig. Kromanden var så uforsigtig at give os toddyen. Tænk jer bare, en toddy på fastende hjerte til sådan et par knægte!

Kort efter at vi var kommet på landevejen igen, blev jeg aldeles død i benene og ville lægge mig. Hans truede mig med stokken, da han vidste, at søvn i en snedrive var den visse død. Så fik jeg fat i enden af stokken, og Hans trak af med mig en halv mils vej, så blev jeg en hel karl igen. Imidlertid var vi kommet vort hjem på en halv mil nær, der mødte vi vor karl. Ham havde fader sendt os i møde. Landsbyen var helt tilføjet, så man ikke kunne komme ud med hest eller slæde.

Der, hvor vi traf karlen, lå en herregård, hvor vi kendte folkene. Der

ville Hans ind. Det ville jeg ikke, thi dels ville jeg med karlen, og dels kunne vi se vort hjem, og det virkede temmelig oplivende. Hans ville igen bruge stokken, men nu var jeg så rask, at jeg kunne løbe fra ham.

Atter en fjerdingvej fremme boede vor forpagter; der gik vi så ind, for Hans var blevet så underlig i hovedet. Der fik vi smørrebrød og kaffe.

Hans opførte sig helt mærkeligt. Først tog han ikke huen af, før jeg sagde ham det, og han kom salt på alt smørrebrødet. Da vi fik kaffen med kager, blev han ved med at tage en bid af kagerne og lægge dem fra sig. –

Så kom vi da hjem uden videre mærkværdigheder. Hans kunne nu ikke få vejret og måtte i seng. Da jeg et par timer efter kom ind til ham, var han vågen og ret vel til pas. Han sagde: »Henry, giv mig min pibe.« Jeg gav ham den, og da han havde røget den, befandt han sig godt og stod op.

Julen blev ikke så festlig m. h. t. gaver som ellers, for på grund af vejret havde der ikke været vogn til skovs efter juletræ eller til staden efter julegaver. Vi måtte nøjes med søstrenes hjemmegjorte ting.

Det ildebefindende, vi havde fået, måtte naturligvis tilskrives toddyen, vi var simpelthen fulde. Det havde vist sig forskelligt; jeg fik det i benene, Hans det i hovedet. Vi fik det forøvrigt at vide fra anden kant, at vi havde været fulde. Vore kammerater fra Slagelse fortalte os det, da de kom tilbage fra ferien. Forpagterens havde naturligvis sagt det til sin købmand i Slagelse, og så var det gået videre.

Forholdet mellem kammeraterne

På grund af at der havde gået to af mine brødre på skolen, var jeg så heldig straks at blive optaget på selve skolen – hed elev. De der boede

privat, hed skolesøgende disciple. Jeg blev kammerfuks på broder Hans' kammer – »Bule« kaldet.

Kammerfuksens pligter var mange – sørge for at ilden blev holdt vedlige i kakkelovnen – det fordrede påpasselighed, da vi fyrede med brændte. Slap det op, var det kammerfuksens bestilling at stjæle brænde i kælderen.

Det var en svær bestilling at skaffe brænde til hele skolens ovne. Den ulykkelige mand måtte bære det altsammen på sin ryg. Tidligere havde der været et hejseværk, men drenge morede sig med at hejse hinanden op og ned deri. Så var der en dreng, der faldt ned, og så blev den praktiske foranstaltning forpurret.

Kammerduksen skulle også sørge for, at der var vand i kammerflasken – den var vor karaffel. Søndag morgen skulle han give flasken en grundig afskylning nede ved posten i gården. Det var et ubehageligt hverv, især om vinteren. Vort søndagstøj blev ofte oversprøjtet, og fingrene blev stive. Han måtte sørge for orden og renlighed på »bulen« og måtte gemme femmadden hen, så den ikke skulle blive »nolet«. – Kammerfuksen måtte også løbe byærinder for kammerduksen og de øvrige 4. classes drenge.

På værelserne boede 4 à 5 drenge, en kammerduks fra 4. klasse, en fra 3., en fra 2. og en fra 1. klasse. 4. klasse kommanderede tre andre klasser. 2. og 1. klasse var løbedrenge for dem

De to gymnasieklasser boede i en bygning for sig og blev betragtet som voksne og måtte gå i civilt tøj – måtte ikke afholde sold. De blandede sig sjældent i de mindre klassers sager.

Jeg kom som sagt på min broders kammer, det var jeg naturligvis glad for. Men glæden var kun kort. Han viste sig at være den strengeste kam-

merduks på skolen – han rigtig drøjede sig. Da man lærte, at den værste synd man kunne begå, var at sladre, så bed jeg det i mig, men der vankede mange klø.

Jul i Sorø 1971.

Hokus – pokus – filiookus; keine Hexerei, nur Behändigkeit, siger tryllekunstneren, svinger sin stav, og op af hatten tager han flag, kaniner m. m.

Troldmanden *Osc. Lünell* svinger sin tryllestav: indsmigrende ord, og frem stimler folk i store vrimle for at skrive og annoncere i »Jul i Sorø 1971«.

Juleaften diskuterer man i de tusind hjem juletræet, og hvert år er man enig om, at træet »aldrig har været så kønt som i år«. Om det nu foreliggende julehæfte kan siges det samme som om juletræet, og det skyldes især to bidrag: Pedersborgpræsten *Jens Christensens* fortrinlige karakteristik af de to brødre Kierkegaard: Peter Christian, 1842–57 sognepræst i Pedersborg, grundtvigianeren, der senere blev den første grundtvigske biskop i Danmark, forkæmperen for kirkelig frihed (modstander af at tvangsdøbe baptistbørn, gennemføreren af »Loven om Valgmenigheden«). Broderen, den nu verdensberømte filosof Søren Kierkegaard, kunne ikke dele Peter Christians syn på kristenlivet; han rasede imod det i bitre dagbogoptegnelser; forholdet mellem dem tilspidsedes i årenes løb, og han ville ikke modtage broderens besøg på sit sidste sygeleje.

Det andet gode bidrag er red. *Lünnells* interview med pianisten *Emma Seide Leth*, datter af sparekassebud og musikdirektør i Sorø *Jens Christensen* og moder til de to landskendte orkesterledere *Ivan* og *Max Leth*. Veloplagt opruller *Emma Leth* et fyl-

digt kulturbillede af det gamle Sorø; med rørelse genser undertegnede mosefund et fotografi af Jens Christensens orkester, de herrer alle iførte høje hatte, alvorlige og målbevidste i udtrykket. Alle sider af byens liv belyses; fru Leth fortæller om sin musikuddannelse, om sit ægteskab med Otto Leth, dennes pludselige død i en ung alder og om kampen for at føre sønnerne frem. Marie Leth føler sig lige så frisk, som da hun var tyve år, er stadig udøvende musiker med kajaksport som hobby.

»Hvordan det føltes at komme på Sorø Akademi – og ud igen« af maleren *Eyvind Olesen* (udgået fra Akademiet 1926) giver glimt af skolelivet i 20'erne. Med sin kunsternatur kunne Eyvind Olesen ikke helt finde sig til rette på skolen; klosterlivet gjorde ham et par gange skoletræt og delvis ude af stand til at tilpasse sig det praktiske liv og dets krav. Tonen er en blanding af malice og munterhed, og dog føler han sig, når han mødes med gamle kammerater, som medlem af et broderskab.

Sorø Banks 75 års jubilæum behandles af *jix* (red. *Jørgen Blix*), dr. phil. *V. Thorlacius-Ussing* orienterer som sædvanlig fint og kyndigt om Sorø Kunstmuseums nyerehvervelser og mindes bl. andet den for få måneder siden afdøde maler og grafiker *C. V. Stubbe Teglbjærg*, den fine, nænsomme skildrer af dansk natur. Red. *Ivan Dich* behandler udførligt sporten og håber, at 1972 må blive et »hal-år« (at man får opført en sportshal og taget den i brug).

Langt bort fra det soranske fører *Chr. L. Mørk* os i en udførlig erindringsartikel »Blandt Pelsjægere« – oplevelser i Canada for over 40 år siden.

Hæftet indledes med pastor *Elna Bækdorfs* »Juletanker – anno 1971«: Gid julen må bygge bro mellem generationerne!

Og så kan man tillige glæde sig over det overvældende billedstof fra omslagets skønne »Vinterdag ved Sorø sø« over det interessante fotografi af kvarteret omkring klosterporten anno 1875

til de mange illustrationer af personer og begivenheder. P. Sch.

Noget reaktionære reflexioner

– over sorøske og soranske lokaliteter behørigt kommenteret og forsynet med noter af Paul Rantzau (R 1937).

Med stadige henvisninger til linierne i Hauchs digt har Paul Rantzau for Soranerbladet skrevet sine bemærkninger til de forandringer, som Sorø uden for Klosterporten er undergået. Bemærkningerne er samlet i en artikel, der tid efter anden bringes i kortere eller længere afsnit, som det nu passer. Hvor intet andet er anført, er noterne henvisninger til Soranerbladet. Årstal anføres først, derefter sidetal.

En speget historie knytter sig til fældningen av den århundredgamle vældige landevejsallé på *Kongebroen* (21). *Knud Gemzøe* (S 1911) beretter (22) at da han klagede over ødelæggelsen svarede man – mirabile dictu – at fældningen var sket »ved en beklagelig ekspeditionsfejl«!!!! Selvfølgelig har man *ikke* plantet nye træer til erstatning for de gamle for at råde bod på »fejltagelsen«, men sligt er jo ikke moderne*. Der er imidlertid intet så galt uden at det dog er

* Vejtræer behøver naturligvis ikke at være nogen trussel mod færdselssikkerheden, man kan i dag opsætte *autoværn* til forhindring av kollision med „farlige“ vejtræer: de træer som bilerne overhovedet har *mulighed* for at køre ind i!

(21) SORØ, bind I, 1923, 27: Om elmealléen på Kongebroen siger Smidt: „Alléen er sikkert plantet, strax efter at Kongebroen var færdig i 1782“: (se note 20).

(22) 1967, 24: „Soranerfrokosten den 2. marts 1967“.

godt for noget: landskabeligt er forbindelsen mellem Smalsøen og Pedersborg sø etableret igen – gå op på Pedersborg kirkebakke og nyd det prægtige syn!

»Reitzensteins Allé er en Indgangsportal som ikke mange Byer har Magen til. Nyd derfor dens Skønhed, saa længe den er der . . . det ser ud til at den gamle Allé i Løbet af en forholdsvis kort Aarrække vil falde. I Løbet af de sidste 50 Aar er 27 af Alléens 98 Træer væltet . . . Det er vanskeligt at erstatte med nye Træer, dels er Jordbunden ikke for god, dels bliver nyplantede Træer ødelagt af Ungdommen. Et sørgeligt Fremtidsperspektiv« (23). »Trærækken i Vestsiden blev ødelagt ved Cykelstiens Anlæggelse . . . man maa se i Øjnene, at den skønne Allé, en enestaaende Indgang til Byen, om nogle Aar er forsvundet . . .« (24). Reitzensteins Allé er fra den 1. juli 1964 overtaget av Sorø Kommune der »nok (vil) gå ind for en fredning af alléen . . . også Fægangen er indgivet til fredning« (25). – Vil Poul Schjærffs dystre spådom gå i opfyldelse? Hvad har man til dato gjort for at bevare alléen? Vil en eventuel kraftig tilbageskæring av træerne kunne redde resterne? som i Hirschholm og Frederiksborg slotsparker og i Frederiksberg have!

Fægangen er asfalteret men er ellers intakt med sine prægtige gamle ege. Akademijorden mellem Ringstedvej og Fægangen er overtaget av Sorø kommune til bebyggelse (26), dog kan man endnu fra Ringstedvej nyde det pragtfulde syn av Filsofgangens og Fægan-

gens træer bag det sidste frie stykke mark; hvad vil der ske her? Forhåbentlig kommer der ikke en bebyggelse i smag med den øvrige her ved indkørslen til Sorø der i traditionel hæslighed søger sin lige. Tidligere var her en prægtig landevejsallé der selvfølgelig måtte vige for »fremskridtet«. Grimheden fortsætter ad Holbækvej og ad Slagelsevej, ingen træer mildner indtrykket og camouflerer den almindelige tristesse. Lad os få alléerne retableret så at man allerede ved indkørselen til byen blir stemt gunstigt overfor den »Idyll an der Hauptstrasse« som turistbrochuren så optimistisk taler om! Når vestmotorvejen kommer og et fornuftigt omkørselsvejanlæg blir etableret vil megen tung trafik køre uden om Sorø så »arealer reserveret trafikformål« ikke længer er tilstrækkelig begrundelse for at lade være med at plante vejtræer – måtte der blot, indtil motorvejen er en realitet, ikke ske yderligere ødelæggelser.

Banevejs allé voksede – efter vejens anlæggelse i 1854–55 – op til en av landets smukkeste, den er i dag delvis ofret på trafikens alter; at der overhovedet er noget tilbage av den må betegnes som et mirakel, en sejr for de instanser der lader skønhed gå frem for effektivitet. Den 16. maj 1960 forelå Overfredningsnævnets kendelse om bevarelse av denne Sorøs sidste landevejsallé, stykket fra Priorgade til Borgmesterens Øjne, en 350 meter lang strækning. Fældning må efter denne dato ikke finde sted (27), Overfredningsnævnet gav dog tilladelse til fældning av 4 træer av hensyn til oversigten fra Filsofgangens og Akademiets udkørsel her, og en bid av den lave og sumpede del av akademihaven blev taget ind til færdselsformål (14). Hug en hæl og klip en tå! Man kan jo så trøste sig med at der for enden av Søgade og Trautners-

* For mig er Sorø Akademi = Sorø Akademis Skole: såvel virksomheden som de til virksomheden knyttede bygninger. Udførlig begrundelse for dette ærke-reaktionære standpunkt vil fremkomme senere.

(23) 1953, 69: „Gamle Soranere og soranske Noter“.

(24) 1959, 56: „Gamle Soranere og soranske Noter“.

(25) 1964, 80, og 1964, 92: „Gamle Soranere og soranske Noter“.

(26) 1955, 163: „Akademijorden mellem Ringstedvej og Fægangen overtages af kommunen og bebygges“.

(27) 1960, 50: „Gamle Soranere og soranske Noter“.

vej – og ved Akademiets stadion her – er plantet træer der formidler overgangen mellem akademihaven og det imponerende anlæg (28).

Forhåbentlig får den sidste stump av den nu meget smukt regulerede allé på Banevej lov til at stå uantastet. Det nye stykke Banevej – fra Frederiksberg-skiltet og udefter – ender hurtigt i almindelig tristesse, atter kunde træer, enten som allé eller i grupper her og dér, mildne indtrykket. Indvendingen »Sorø har træer nok« gælder ikke. Det er skønhedsvirkningen det kommer an på, dette indebærer naturligvis at det også kan være nødvendigt at fjerne træer!

I Sorøs byråds møde den 18. maj 1960 kritiseredes Overfredningsnævnets kendelse om banevejsalléen skarpt, man vilde undersøge alle muligheder for at få ændret kendelsen »eller i hvert fald dens økonomiske konsekvenser . . .« (27) – – kan problemstillingen formuleres tydeligere? »Økonomiske konsekvenser«, det er de hårde kendsgerninger, *cash*, når disse krav er indfriet, så kan vi tale om miljøbevarende foranstaltninger, men ikke før! Nu – elleve år efter Overfredningsnævnets kendelse – er det *Flommens tur* . . . med samme begrundelse . . . man tænke på den kommercielle modstand mod *gågader* der slogo ver i sin modsætning da man opdagede at fred og ro til at handle gav øget handel . . . so ein Ding müssen wir auch haben!

Der synger Droslen ved den stille Sø

»Der lyder en Buldren langt borte, man spejder ud over Smalsøen – langt oppe bag Bøgholm kommer Toget fra Korsør buldrende. Det lyder så stærkt, at det forekommer een ubegribeligt, at Mennesker kan holde Larmen ud i selve Toget, og man mindes nu, at det netop er paa dette Sted, dér ovre bag Parnas,

at enhver gammel Soraner, der er paa Vej til København, maa hen til Vinduet for at sende et Blik over til den store, graa Bygning hinsides Søen« (8). Statsbanernes »jetfly på skinner«, de brøllende diesellokomotivers utilbørlige og hensynsløse larm har givet det traditionelle sorøske banebulder en ekstra accent i dag; i damplokomotivernes tid avfandt man sig med støjen, den kunde være illusionsdræbende når den greb ind i friluftsforestillingerne i Akademihaven: *Elverhøj* blev fremført, man var nået til tredje akts første scene hvor Mor Karen med pathos udbryder:

»Tys! tys! tys! hvilken liflig Klang!

Fjernt over Bølgen lyder Havfrusang.«

I selv samme sekund tordnede toget frem på den anden side av Søen . . . ikke ét øje var tørt! Anmelderne i hovedstadspressen (den 7.7.1952) måtte komme ind på fænomenet, det var for bemærkelsesværdigt. *Harald Mogensen* skrev i Politiken: »Selv aftenekspresernes fjerne dundren faldt ind i forestillingens tonefald!« (på en lidt håndfast måde, må man vel tilføje udi paranthesis) »saa tilfældige og paradoksale er friluftsforestillingernes vilkaar« – . *Svend Kragh-Jacobsen* kom i Berlingske Tidende ind på samme tema: Og selv ikke Bruset fra Togene paa den fjerne Bred af Søen skadede den Stemning, som blev oparbejdet af Ord og Toner i deres Samspil her.« Også i Soraner-Bladets spalter hører vi en svag genklang av sorøbulderet: »Ind imellem ilede Toget forbi paa den anden Side af Søen, men intet formaaede at forstyrre Illusionen« (29) . . . denne beundringsværdige menneskelige egenskab der digter alt forstyrrende og grimt bort, hvor er den dog sympatisk og – typisk for gammel-soraneren! Hvad siger ikke vor gamle redacteur Poul Schjærff (S 1908): »– i vores øjne er Sorø uforanderlig« (17). Hver enkelt gammel-soraner

(28) 1966, 113: „Sorø Akademis nye stadion“ af redaktør Jørgen Blix.

(29) 1952, 70: „Kongelig Kunst i Sorø“. Landspremiere den 5. juli.

bærer i sit hjerte et uforanderligt bil-
lede av *sit* ideal-Sorø.

*Jeg veed en By, der er saa tavs og
stille*

Den sorøske stilhed er i dag en saga
blott. Hvis man vil holde sig til kends-
gerningerne kan man ikke i dag reklame-
mere med Sorø som et særlig *stille*
sted: indbyggerne såvel som støjplage-
de turister finder ikke i Sorø nogen
bemærkelsesværdig stilhed. I dag druk-
ner den markante banelarm – der vel
kunde dæmpes med hensigtsmæssig be-
plantning langs banelegemet – faktisk i
støjen fra den intense færdsel såvel i
byen som på vejene i den nærmeste
omegn: Storgade er blevet et helvede
av larm om hverdagen (17) og trafik-
støjen fra Banevejen skyller ud over
den før så stille for-Flom. I akademi-
havens vestlige del høres tydeligt støjen
fra Kongebroen, og de allestedsnærvæ-
rende knallerter flænses luften med de-
res infernalske spektakel, ikke engang
inden for Klosterporten kan man få
fred. Ja, sogar på Vedde-banens dæm-
ning (!) så jeg et par motor- og støj-
glade ynglinge ta kampen op med svel-
lerne. Kun på bag-Flommen var der no-
genlunde stille, banedæmningen skær-
mede mod larmen fra Banevej, og færds-
selen på Fægangen er (endnu!) for ringe
til at trafikstøj derfra er noget problem
– derfor må og skal dette i sandhed
»rekreative« område bevares for Sorøs
borgere og »fredselskende« turister, frit
for omkørselsveje og hvad dertil hører!

Den pragtløs er og dertil meget lille

»Det soranske bybillede ændrer sig
tid efter anden, selvom de fleste af os
helst ville gense vor gamle skoleby no-
genlunde, som da vi forlod den« (14).
Sorøs fine nedarvede værdier bør be-
vares og udbygges: de lave huse, kigget
gennem porte ind på hyggelige gårds-
pladser og haver – alt det man så let
ser sig nødsaget til at ofre til fordel for

høje huse, parkeringspladser eller bag-
gårdsindustrier og som er så vanske-
ligt at genskabe i moderne »rationelt«
byggeri der i præfabrikeret monotoni
dræber alle underfundigheder. Sorø kan
ikke sige sig fri for denne »udvikling«:
saneringer og udvidelser er nødvendige
foreteelser i et moderne bysamfund, og
Sorøs problemer er store, alene *plads-*
problemet er overvældende, betinget
som det er av omgivende søer og skove
der ikke kan røres. Ethvert disponibelt
areal udnyttes efterhånden. Hvor der
før var mark finder man nu villaer
som i kvarteret bag Skjolden. Hvor der
før var haver og krat er der nu ryddet
og bart som på området mellem gas-
værket og Trautnersvej, en planlagt
ungdomsgård skal måske bygges her.
De gamle haver mellem Trautnersvej
og Søgade er ofret til fordel for Akade-
miets stadion, endnu er her bart og un-
derligt, men ad åre, når de spæde træer
er vokset til, skal her nok bli smukt
igen.

(fortsættes i senere nr.)

Dødsfald

Aage Wielandt

* 16. juli 1904 – † 19. november 1971

En ikke helt almindelig livsskæbne
har fundet sin afslutning med Aage
Wielandts bortgang (S 1923).

Som faderen blev han forstmand; sko-
ven og arbejdet med den fyldte hans liv
og gjorde ham lykkelig. Han blev skov-
rider og godsforvalter på Harrested gods
og Saltø gods. 1946 blev Harrested gods
konfiskeret af staten, og Wielandt blev
afskediget af denne den 1. november
1948, da Sorø Akademis skovvæsen øn-
skede og også erhvervede skovene, efter
at godset var solgt i dele og udstykket.

Tillige måtte han i november 1951 forlade Saltø, opsagt af den nye mindreårige ejers fader.

Derefter begyndte en hård kamp for tilværelsen. Han var en tid beskæftiget ved skovtilsyn, træopkøb og salg af motorsave.

Så påbegyndte først hustruen, snart efter Wielandt selv en lærergerning på Fyn; og ved 40-års studenterjubilæet 1963 erklærede han, at det nu – efter en række svære år – så ud til, at familiens tilværelse var stabiliseret og i fremgang.

Men det overvældende arbejde, han påtog sig i forbindelse med de lange strenge farter rundt til undervisningsstederne undergravede hans helbred; en stor sorg var det for ham, at han i 1969 mistede sin hustru – og nu var hans kræfter udtømt.

Han følte sig nok »slået ud«, men var glad og taknemmelig for den forståelse, han mødte hos sine pårørende og forskellige gamle soranere. Han mindedes altid sine forældre, sine gamle lærere og sin gamle skole for de værdier, de havde givet ham.

Wielandts broder Erik Wielandt (S 1923) har virket i rejsebureaubranchen; hans søn Torben Wielandt (S 1957) er trafikflyver.

P. Sch.

Walter Førster

* 22. oktober 1907 – † 15. november 1971

Walter Førster (S 1925) var en af dem, der et langt stykke henne ad vejen brød en karriere for at begynde en ny og, så vidt man kunne

dømme, fik glæde af sin beslutning. Efter at være blevet cand. polyt. i 1930 blev han baneingeniør hos DSB, hvor hans far havde været skibsmaskinmester, men i 1945 blev han kon-torchef i De Gensidige Forsikrings-selskabers Fællessekretariat. I 1954 blev han direktør samme sted, og fra 1963 til sin død var han teknisk direktør i Købstædernes Almindelige Brandforsikring.

Direktør Alf Torp-Pedersen siger i sine mindeord i Berlingske bl. a. følgende om ham:

Direktør Førster var et sjældent retlinet menneske, som overalt i forsikringsverdenen var højt respekteret og afholdt. Bag hans store personlige beskedenhed gemte der sig en fremragende dygtighed, der i høj grad er kommet de institutioner, som han tjente, til gode.

I Købstædernes Brandforsikring vil han efterlade et dybt savn, både blandt personalet på hovedkontoret og hos branddirektørerne, der alle værdsatte det fine menneske, der nu er gået bort.

Kai Heiberg-Jürgensen

* 10 april 1916 – † oktober 1971

Kai Heiberg-Jürgensen (R 1932) forlod Danmark umiddelbart efter sin realeksamen. Han udvandrede til Montana, hvor han havde familie og kom på college. Han studerede dramatologi og blev senere professor i dramaturgi. Han blev knyttet til universitetet i Chapell Hill, North Carolina, og var samtidig Staff Director

ved skuespilhuset W. Carolina Playmakers.

Axel Høfler

* 6. november 1894 – † 17. november 1971

Axel Høfler (R 1912) var født i Farstrup i Himmerland og havde – som den anden Farstrup-soraner Fritz Sodemann (S 1928) sit barndomshjem i sognets præstegård. Høfler blev livet igennem ved at bevare kærligheden til Nordjylland, hvor han nu er begravet. Han erhvervede i Øster Hurup et »landsted«, som var hans store interesse. Høflers arbejde var forsikring. Han var assurandør for Haand i Haand og Hafnia, hvorfra han i 1956 afgik med pension efter at have været leder af afdelingskontoret i St. Kongensgade på Christianshavn.

Einar Jarby

* 11. oktober 1897 – † 12. november 1971

Einar Jarby (S 1915) kom kort efter sin juridiske embedseksamen til Vejle, hvor han i årene 1922 til 1942 var fuldmægtig ved henholdsvis civildommerembedet, amtet og kriminaldommerembedet. Han vendte derefter tilbage til sit og sin kones fynske hjemland, hvor han indtrådte i ledelsen af familiefirmaet Hans Jørgensen & Søn (entreprenørvirksomhed). Her faldt derefter resten af hans gerning.

Runde januardage og soranske noter

Soransk Samfund lykønsker følgende kammerater, der har rund fødselsdag i januar 1972:

1. Retsassessor *Sven Christian Geleff* (f. 1922), 3900 Godthåb, Grønland.
4. Overlærer *Frederik Palludan Windfeldt* (f. 1922), Åvendingen 6 A, 2700 Brønshøj.
5. Overlæge *Eduard Kindt* (f. 1892), Ejgaardsgade Tvæervej 8, 2920 Charlottenlund.
10. Toldbetjent *Knud Nyholm Nielsen* (f. 1902), Bisiddervej 4, 2400 København NV.
11. Rektor *Erik Lund* (f. 1902), Jernbanegade 39, 7000 Fredericia.
11. Læge *Poul Spang Nielsen* (f. 1912), Ystadvej 13, 2850 Nærum.
12. Sognepræst *Ove Jonssen* (f. 1922), 5951 Simmerbølle.
13. Fru *Karin Toft*, f. *Eliasson* (f. 1912), Augustenborggade 25 H, 8000 Århus C.
18. Fabrikant *Kay Michaelsen* (f. 1897), Strandvejen 349 B, 2930 Klampenborg.
20. Fru *Karen Blickert Raft* (f. 1902), Torvet 8, 4180 Sorø.
21. Laboratorieførstander *Frode Bjørn Jensen* (f. 1912), Traverbanevej 8, 2920 Charlottenlund.
21. Afdelingsarkitekt *Frantz Holm* (f. 1912), Smakkegårdsvej 31, 2830 Gentofte.
22. Læge *Aksel Gleberg-Olsen* (f. 1912), 7441 Bording.
23. Ingeniør *Hans Jørgen Winther* (f. 1912), Præstager 6, Trørød, 2950 Vedbæk.
24. Forpagter *Niels Henning von Holstein* (f. 1892), Østervoldgade 54, 5800 Nyborg.

27. Kommitteret i landbrugsministeriet, afdelingschef *Viktor Brorson* (f. 1902), Falkoner Allé 26 A, 2000 København F.
27. Apoteker *Joen David Magnussen* (f. 1912), Tjaldurs Apotekid, 3800 Torshavn.
28. Grosserer *Johannes Poulsen* (f. 1897), Smallegade 52 A, 2000 København F.
31. Overingeniør, cand. polyt. *Adolf Bennick Iversen* (f. 1887), Ellevadsvej 11, 2920 Charlottenlund.
31. Fabrikant, fru *Else Hein*, f. Jarne (f. 1902), Falkonergaardsvej 17, 1959 København V.

Der er ikke noget, der hedder »gammelsoraner«!

Nu er der igen en »gammelfar«, der kalder gamle soranere for »gammelsoranere«! Denne gang er det gammelfar Paul Rantzau, der er den formastelige.

Kan vi ikke få den tossede glose »gammelsoraner« som substantiv udryddet?

Nok er vi gamle drenge, men vi er da ikke »gammeldrenge«! Nok er der mange gamle soranere, der er gamle, men – »gammelsoraner«, uha!

Venligst

C. C. Hoffgaard (R 1917)

* * *

På Politikens forlag er af Niels M. Saxtorph (S 1940) udkommet »Krigsfolk gennem tiden«. Den er N med illustrationer, som Stig Bramsen har stået for – et opslagsværk og en håndbog, som ikke tidligere har eksisteret på dette felt. Men Sjællands Tidende bemærker også i sin anmeldelse, at teksten er udformet på en sådan måde, at den læst i sammenhæng giver et udmærket kulturhistorisk billede af våbnes udvikling gennem flere tusinde år.

* * *

Planerne om en omfartsvej øst om Sorø fra Frederiksberg til Pedersborg, over Flommen skal behandles på et fællesmøde mellem fredningsplanudvalget for Vestsjælland, kommunen, Naturfredningsrådet og repræsentanter for landbrugsministeriet. Mødet holdes 14. januar.

* * *

Billedhuggerinden Lis Hooge-Hansen (S 1949) har haft separatudstilling i Den Frie Udstillings bygning. Besøget har været stort, og der solgtes en del skulpturer og grafiske arbejder.

* * *

Vestsjællands amtsråd har afslået at yde tilskud til driften af »Tersløsegård«. Formanden, Olaf Østerø, erkendte, at der kan komme en situation, hvor man kan vende tilbage til en sag som den foreliggende, men »Tersløsegård« har Sorø Akademi med statsmidler bag sig, og det vejede tungest i afgørelsen.

* * *

Spejderit

Svend Ranvig (S 1935) har skrevet en bog, som ifølge Sjællands Tidende hedder Kalatalit Spejderit Atuagat. Ranvig fortalte inden udgivelsen bladet noget om bogen og dens emne:

Bogen er bygget op som en dybtgående orientering om Grønland og dets historie med henblik på at gøre den grønlandske ungdom, og i særlig grad naturligvis spejderne, bevidste i forhold til deres land og deres nationalitet.

De sidste årtier er der i Grønland lagt så stor vægt på den tekniske udvikling, at mange har opgivet at følge med på den kulturelle front og derfor blot lader stå til.

Spejderbevægelsen har haft fodfæste i Grønland siden 1930'erne – men først efter anden verdenskrig er arbejdet blevet bygget op.

Omkring 2.000 unge grønlændere er i dag spejdere, og da over halvdelen af Grønlands befolkning på omkring 45.000 i dag er under 15 år, repræsenterer de 2.000 en så høj procentdel, som intet andet land kan opvise magen til.

I Kalatalit Spejderit Atuagat findes naturligvis en kort orientering om spejderbevægelsen og dens opståen, men det væsentligste mål for Svend Ranvig har været at gøre ungdommen opmærksom på, at den selv kan gøre noget for Grønland, samt at styrke de unges nationalfølelse ved at vise dem, hvorledes udviklingen er sket i Grønland.

* * *

Fra teaterchef Peer Gregaards mindeord om Henrik Bentzon i Det Kgl. Teaters program citerer vi:

Han var selv vital og robust, men også poetisk. Han var en ener på teatret og i livet. Han elskede festen og værdsatte ensomheden. Han var den overdådige vært i jagthytten i Ordrup. Han lukkede sig inde på Det Kgl. Teaters mindste garderobe uden vand og for megen varme. Det gjorde ikke noget, bare han kunne være alene. Han var teatrets og kunstens ridder. Altid parat til en kamp for det, han troede på. Fuld af kraft og foragt. Han skabte fest og glæde om sig både på scenen og uden for. Hans humor og ømhed gav sig rørende til kende og varmede sjælen. Hans alvor fik hjertet til at banke. Nok var han 76. Men rank, fysisk og psykisk var den gamle soraner.

* * *

Gamle soranere fra mange årgange havde 12. september en dejlig dag i Sorø i forbindelse med den traditionsrige cricketkamp mod drengene. Vejret var strålende, og kampen afvikledes godt med Sidney som vores captain og med nogle ældre soranere som klakører, men tilskuertallet var

småt med hensyn til eleverne, der hellere vil have weekend-fri.

Rektor og frue var som altid strålende værter, og da rektor jo netop var blevet 60, holdt Mackeprang ved kaffen i rektorbolien en hyldesttale, der som altid fra denne kant var krydret med attisk salt tilsat et stænk Lysholmer (Bjørnson) og iøvrigt farvet med ældgammelt men knastørt kinesisk krudt. – På samme livfulde måde overdrog han om aftenen Soransk Samfund's præmiebat til gymnasiast Jens Eilassen, medens de gamles bat gik til Jens Salomon Sørensen ved Sidney.

* * *

Banken for Sorø og Omegn tilrettelægger den ene kunstudstilling efter den anden. I november var der udstilling af arbejder af fhv. bankdirektør A. Hjarup og fhv. hovedkasserer Ejner Nielsen. De er begge foruden at være gamle Sorø-borgere tillige soranerfædre. Disse to amatørmales udstilling skulle derefter give plads for en udstilling af maleren Aage Blumensaadts (R 1905) arbejder.

* * *

Sognepræst Georg Langkjer (S 1937), Hunstrup-Østerild, er beskikket til provst for Thisted provsti.

* * *

På Københavns Universitets filosofiske institut, Købmagergade 50, afsløredes ved en mindre højtidelighed den 30. november kl. 15 en bronzebuste af afdøde professor i filosofi Jørgen Jørgensen (S 1912). Busten er udført i 1962 af billedhuggeren Morten Nielsen.

* * *

Knud Vad har taget initiativ til at genoplive kammerkoncerterne i Sorø. Det gav sig et første udslag 17. november, da han sammen med violinisten Henrik Krarup og cellisten Ole G. Sørensen gav koncert i Akademiets festivalsal, som danner en yp-

perlig akustisk ramme, og som var gratis udlånt. Koncerten forløb fint, men besøget var ikke tilfredsstillende. Der kom kun et halvt hundrede tilhørere, så der var alt for god plads i salen.

* * *

Simenons forlægger

I et interview med Robert Naur i Politiken fortæller Sven Nielsen (R 1918), den store franske forlagsboghandler, om sin forbindelse med Simenon: – Jeg blev (i tiden kort efter befrielsen) interesseret i Flugten af nordmanden Arthur Omre. Da der var noget i stilen, som mindede mig om Simenon, sendte jeg oversættelsen ud til ham – han boede dengang ude ved Atlanterhavskysten – og bad ham skrive et forord. Han var også glad for bogen, skrev et fortrinligt forord, men da jeg tilbød et honorar, afslog han – med forord var det enten gratis eller slet ikke.

Nu nærmede julen sig, og Sven Niensens franske kone, fru Charlotte, fik som så ofte en inspiration: man havde held til at fremskaffe en pibe og noget amerikansk tobak, og opmærksomheden nåede Simenon juleaften. Han blev lykkelig, et venskab opstod. Men da den store belgiske forfatter havde kontrakt med Gallimard om al sin skønlitteratur, kunne han i første omgang kun tilbyde Sven Nielsen nogle erindringsbilleder »Je me souviens«, som han havde skrevet til sin lille søn på et tidspunkt, da en landlæge havde stillet en livstruende, men som det skulle vise sig forkert diagnose af en sygdom.

– Der gik nogle år, og så telegraferede Simenon fra Canada: »Vil De være min forlægger«, fortæller Sven Nielsen. Om jeg ville! Af godt et par hundrede bøger fra Simenons hånd har vi nu udsendt de 120. Samarbejdet har været herligt. Vi ser hinanden nogle gange om året, og det er en oplevelse at være nær på denne

forfatter, hvis bøger jorden over trykkes i oplag, der siges at ligge mellem Lenins og Bibelens.

* * *

Kirkeministeriet har ansat seminarieadjunkt, cand. theol. Olav Krum Lilleør (S 1959) som kaldskapellan for Virum Menighed i Helsingør stift.

* * *

Kommitteret i Landbrugsministeriet Viktor Brorson er udnævnt til kommandør af 1. grad af Dannebrogordenen.

* * *

Inger Jensen (S 1917) havde 1. december 40 års jubilæum som læge i Sorø. Dagbladet sluttede en artikel om hende således:

– 40 års jubilaren er først og fremmest mennesket, der ønsker at virke stilfærdigt i hverdagen, uegennyttigt og uden virak omkring sin person, så derfor kan det være svært at forme en tak for en rig gerning blandt andre.

Adresseændringer bedes meddelt til
SORANSK SAMFUND: Kassereren
Civilingeniør S. Kamman
Tobaksvejen 10
2860 Søborg
Tlf. (01) 69 11 44
Postgiro 1710

SORANERBLADET: Redaktion
Otto Fog-Petersen
Carl Plougsvej 27
3460 Birkerød
Tlf. 81 51 80

SORANERBLADET: Ekspedition
Direktør N. E. Løgstrup
»Skovhavehøj«
3500 Værløse
Tlf. (01) 48 33 22

Fr. Palm Greisens Bogtrykkeri

ORLA NIELSEN

(03) 63 02 58

Byens førende forretning i
Akademibeklædning

Sorø Akademi
I. Skovdistrikt

Har De kakkelloven, har vi brænde

Telf. (03) 63 01 35

BANKEN
for Sorø og Omegn

FILIAL AF
PRIVATBANKEN
I KJØBENHAVN A/S

MERKUR A/S

HERMODSGADE 24
ÆGIR 8888

*Kaffe og The
en gros*

HOTEL

POSTGAARDEN

SORØ

(03) 63 22 22

1. kl. værelser og smukke
selskabslokaler
Største og førende

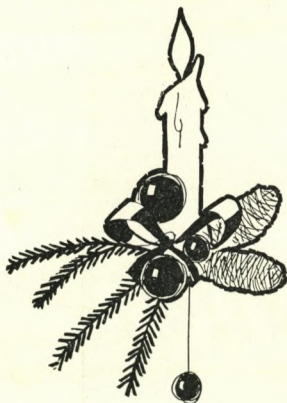
HARBOE
Silver

- den slukker
tørsten
bedre
- og smager
liffigt !

**En luksus-pilsner
til hverdags-pris**

Soranerbladet
ønsker
en glædelig jul
og
et godt nytår

Soraner-biografier 1901—60

Biografierne kan, efter skriftlig bestilling og så længe oplag haves, købes hos kassereren til følgende priser excl. porto og emballage:

Det *samlede værk* indbundet i et bind, kr. 150,-

Uindbundne *hæfter* af årgangene henholdsvis 1901—10, 1911—20, 1921—30, 1931—40, 1941—50, 1951—60 samt familieoversigten kr. 25,- pr. hæfte.

Soransk Samfund

kassereren civilingeniør S. Kamman
Tobaksvejen 10 . 2860 Søborg